

IV

(Tiedotteet)

EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN, ELINTEN, TOIMISTOJEN JA
VIRASTOJEN TIEDOTTEET

EUROOPPA-NEUVOSTO

Ote 26. ja 27. kesäkuuta 2014 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmistä vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen sekä eräiden asiaan liittyvien horisontaalisten kysymysten osalta

(2014/C 240/05)

(...) Eurooppa-neuvosto määritteli tuleviksi vuosiksi lainsäädännön ja operatiivisen toiminnan eteenpäin viennin strategiset suuntaviivat vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella (ks. jäljempänä luku I) ja käsitteli myös eräitä asiaan liittyviä horisontaalisia kysymyksiä. (...)

I VAPAAUS, TURVALLISUUS JA OIKEUS

1. Yhtenä unionin keskeisenä tavoitteena on luoda vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue, jolla ei ole sisärajoja, kunnioittaen kaikilta osin perusoikeuksia. Tätä varten on tarpeen toteuttaa perussopimusten ja niiden asiaankuuluvien pöytäkirjojen mukaisesti johdonmukaisia toimenpiteitä, jotka koskevat turvapaikka-, maahanmuutto- ja rajakysymyksiä sekä poliisi- ja oikeudellista yhteistyötä.
2. Kaikki Euroopan ulottuvuudet kytkeytyvät toisiinsa, kun on kyse sen kansalaisten suojelusta ja tosiasiallisten oikeuksien tarjoamisesta ihmisille unionissa ja sen ulkopuolella. Onnistuminen tai epäonnistuminen yhdellä alalla riippuu suoriutumisesta muilla aloilla sekä synergiavaikutuksista asiaan liittyvien politiikan alojen kanssa. Vastausta moniin vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen haasteisiin on etsittävä suhteista kolmansiin maihin, mikä edellyttää EU:n sisä- ja ulkopoliittikan kytkemistä paremmin toisiinsa. Tämä on otettava huomioon EU:n toimielinten ja elinten välisessä yhteistyössä.
3. Aiemmille ohjelmille rakentuen yleisenä painopisteenä on nyt saattaa voimassa olevat oikeudelliset välineet ja toimenpiteet johdonmukaiseksi osaksi kansallista oikeutta, panna ne tehokkaasti täytäntöön ja vakiinnuttaa ne. Avainasemassa ovat operatiivisen yhteistyön tehostaminen hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologisten innovaatioiden tarjoamia mahdollisuuksia, EU:n eri virastojen roolin vahvistaminen ja EU:n varojen strategisen käytön varmistaminen.
4. Kun vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta kehitetään tulevina vuosina, on välttämätöntä varmistaa perusoikeuksien suojeleminen ja edistäminen, mukaan lukien henkilötietojen suojeleminen, puuttuen samalla turvallisuuskykyyn myös suhteissa kolmansiin maihin, ja hyväksyä EU:lle vahva yleinen tietosuojakehys vuoteen 2015 mennessä.
5. Voidakseen vastata haasteisiin, joita ovat esimerkiksi epävakaus monissa osissa maailmaa sekä maailman ja Euroopan väestönkehitys, unioni tarvitsee toimivan ja hyvin hallinnoidun muuttoliike-, turvapaikka- ja rajapolitiikan, jota ohjaavat perussopimukseen kirjatut, SEUT 80 artiklan mukaiset yhteisvastuun ja oikeudenmukaisen vastuunjaon periaatteet, joita on tosiasiallisesti sovellettava. Tarvitaan kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jotta voidaan optimoida laillisen muuttoliikkeen hyödyt ja tarjota suojeleminen sitä tarvitseville, samalla kun torjutaan määrätietoisesti laitonta muuttoliikettä ja valvotaan tehokkaasti EU:n ulkorajoja.

6. Pystyäkseen jatkossakin houkuttelemaan lahjakkuuksia ja osaamista Euroopan on kehitettävä strategioita laillisen muuttoliikkeen tarjoamien mahdollisuuksien maksimoimiseksi johdonmukaisten ja tehokkaiden sääntöjen avulla ja käytävä vuoropuhelua yritysten ja työmarkkinaosapuolten kanssa. Unionin olisi myös tuettava jäsenvaltioiden pyrkimyksiä harjoittaa aktiivista kotouttamispolitiikkaa, joka lisää sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja talouden dynaamisuutta.
7. Unionin sitoutuminen kansainväliseen suojeluun edellyttää vahvaa eurooppalaista turvapaikkapolitiikkaa, joka pohjautuu yhteisvastuun ja vastuullisuuden periaatteisiin. Ehdottomana prioriteettina on saattaa Euroopan yhteinen turvapaikkajärjestelmä kokonaisuudessaan osaksi kansallista lainsäädäntöä ja panna se tehokkaasti täytäntöön. Tämän pitäisi johtaa korkealaatuisiin yhteisiin vaatimuksiin ja tiiviimpään yhteistyöhön sekä luoda tasapuoliset toimintaedellytykset, jotka merkitsevät, että turvapaikanhakijoille tarjotaan samat menettelylliset takeet ja samanlainen suojelu kaikkialla unionissa. Samaan aikaan olisi vahvistettava Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston (EASO) roolia erityisesti unionin säännösten yhdenmukaisen soveltamisen edistämiseksi. Käytäntöjen lähentyminen parantaa keskinäistä luottamusta ja mahdollistaa etenemisen seuraaviin vaiheisiin.
8. Laittoman muuttoliikkeen perimmäisiin syihin puuttuminen on olennainen osa EU:n muuttoliikepolitiikkaa. Tämä yhdessä laittoman muuttoliikkeen torjunnan ja siihen puuttumisen kanssa auttaa estämään vaarallisesta matkanteosta johtuvat ihmishenkien menetykset. Kestävään ratkaisuun voidaan päästä ainoastaan tehostamalla lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa tehtävää yhteistyötä sekä auttamalla vahvistamaan niiden muuttoliike- ja rajavalvontavalmiuksia. Muuttoliikepolitiikkojen on tultava paljon vahvemmin erottamattomaksi osaksi unionin ulko- ja kehityspolitiikkoja, niissä on sovellettava ”enemmällä enemmän” -periaatetta ja niiden on perustuttava maahanmuuttoa ja liikkuvuutta koskevaan kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan. Painopisteiksi olisi asetettava seuraavat seikat:
 - Vahvistetaan ja laajennetaan alueellisia suojeluohjelmia erityisesti lähellä lähtöalueita läheisessä yhteistyössä UNHCR:n kanssa; lisätään panostusta maailmanlaajuisiin uudelleensijoittamistoiimiin, varsinkin Syyrian tämänhetkisen pitkittyneen kriisin johdosta.
 - Ihmisten salakuljetukseen ja ihmiskauppaan puututaan nykyistä määrätietoisemmin ja painottaen ensisijaisia maita ja reittejä.
 - Määritellään tehokas yhteinen palauttamispolitiikka ja varmistetaan kolmansien maiden kanssa tehdyissä sopimuksissa olevien takaisinottovelvoitteiden soveltaminen.
 - Välimeren erityisyöryhmän määrittelemät toimet pannaan kaikilta osin täytäntöön.
9. Schengen-alue, jolla ihmiset voivat matkustaa ilman sisäraja- ja ulkorajavalvontaa, ja EU:n alueelle matkustavien ihmisten kasvava määrä edellyttävät EU:n yhteisten ulkorajojen tehokasta valvontaa vahvan suojelun varmistamiseksi. Unionin on hyödynnettävä kaikkia käytettävissään olevia välineitä tukeakseen jäsenvaltioita näiden tehtävässä. Tätä varten
 - ulkorajojen yhdenmukaisesti valvontaa olisi nykyaikaistettava kustannustehokkaalla tavalla, jotta varmistetaan älykäs rajavalvonta, johon kuuluu rajanylitystietojärjestelmä ja rekisteröityjen matkustajien ohjelma ja jossa avustaa laaja-alaisista tietojärjestelmistä vastaava uusi virasto (eu-LISA),
 - Frontexin olisi rajavalvonnan alalla toimivana eurooppalaisena solidaarisuuden välineenä tehostettava antamaansa operatiivista apua, tukeakseen erityisesti jäsenvaltioita, joiden ulkorajoihin kohdistuu kovaa painetta, ja parannettava kykyään reagoida muuttovirroissa tapahtuviin nopeisiin muutoksiin hyödyntäen täysipainoisesti uutta Euroopan rajavalvontajärjestelmää (Eurosur),
 - Frontexin pitkän aikavälin kehittämiseksi olisi tutkittava mahdollisuutta perustaa Euroopan rajavartiointijärjestelmä valvonta- ja tarkkailuvalmiuksien parantamiseksi ulkorajoillamme.

Myös yhteistä viisumipolitiikkaa on tarpeen nykyaikaistaa helpottamalla laillista matkustamista ja tehostamalla paikallista Schengen-konsuliyhteistyötä, samalla kun säilytetään korkea turvallisuustaso ja pannaan täytäntöön uusi Schengen-alueen hallinnointijärjestelmä.

10. On olennaisen tärkeää, että Euroopan kansalaisille taataan todellinen turvallisuuden alue operatiivisen poliisiyhteistyön avulla sekä ehkäisemällä ja torjumalla vakavaa järjestäytyneitä rikollisuutta, kuten ihmiskauppaa ja ihmisten salakuljetusta, sekä korruptiota. Samalla EU:ssa tarvitaan tehokasta terrorismin torjuntaa, jonka yhteydessä kaikki asiaankuuluvat toimijat tekevät tiivistä yhteistyötä ja jossa otetaan huomioon terrorismin torjunnan sisäinen ja ulkoinen ulottuvuus. Tässä yhteydessä Eurooppa-neuvosto vahvistaa jälleen EU:n terrorismintorjunnan koordinaattorin aseman. Rikollisuutta ja terrorismia torjuessaan unionin olisi tuettava kansallisia viranomaisia ottamalla käyttöön kaikki oikeudellisen ja poliisiyhteistyön välineet ja tehostamalla Eurooplin ja Eurojustin koordinoitua toimintaa muun muassa seuraavin toimin:
- Tarkistetaan ja päivitetään sisäisen turvallisuuden strategia vuoden 2015 puoliväliin mennessä.
 - Parannetaan rajat ylittävää tietojenvaihtoa rikosrekisteritiedot mukaan lukien.
 - Kehitetään edelleen kokonaisvaltaista toimintatapaa kyberturvallisuuden ja kyberrikollisuuden alalla.
 - Ehkäistään radikalisoitumista ja ääriliikkeitä ja toteutetaan toimia ulkomaisten taistelijoitten ilmiöön puuttumiseksi muun muassa käyttämällä tehokkaasti olemassa olevia välineitä EU:n laajuisten ilmoitusten tekemiseksi ja kehittämällä esimerkiksi EU:n matkustajarekisterijärjestelmää.
11. EU:n kannalta on elintärkeää, että todellinen Euroopan oikeusalue toimii moitteettomasti jäsenvaltioiden erilaiset oikeusjärjestelmät ja -perinteet huomioon ottaen. Tämän osalta olisi parannettava edelleen jäsenvaltioiden keskinäistä luottamusta toistensa oikeusjärjestelmiin. Vakaa eurooppalainen oikeusalan politiikka edistää talouskasvua, koska sen avulla yrityksillä ja kuluttajilla on sisämarkkinoilla käytettävissään luotettava toimintaympäristö. Lisätoimet ovat vielä tarpeen, jotta voidaan
- parantaa EU:n lainsäädännön johdonmukaisuutta ja selkeyttä kansalaisten ja yritysten kannalta,
 - yksinkertaistaa oikeussuojan saatavuutta sekä edistää tehokkaita oikeussuojakeinoja ja teknisten innovaatioiden käyttöä, myös sähköisen oikeuden käyttöä,
 - jatkaa toimia syytettyjen ja epäiltyjen henkilöiden oikeuksien vahvistamiseksi rikosoikeudellisissa menettelyissä,
 - tarkastella henkilöiden, erityisesti lasten, oikeuksien vahvistamista menettelyissä, joiden tarkoituksena on helpottaa tuomioiden täytäntöönpanoa perhe-, yksityis- ja kauppaoikeudellisissa asioissa, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia,
 - parantaa uhrien suojelua,
 - parantaa päätösten ja tuomioiden vastavuoroista tunnustamista yksityis- ja rikosoikeudellisissa asioissa,
 - tehostaa tiedonvaihtoa jäsenvaltioiden viranomaisten välillä,
 - torjua EU:n talousarvioon kohdistuvaa petollista toimintaa ja vahinkoa muun muassa edistämällä neuvotteluja Euroopan syyttäjänvirastosta,
 - helpottaa valtioiden rajat ylittävää toimintaa ja operatiivista yhteistyötä,
 - kehittää alan toimijoiden koulutusta,
 - hyödyntää keskeisten EU-virastojen, kuten Eurojustin ja perusoikeusviraston (FRA), asiantuntemusta.
12. Euroopan unionin perusoikeuksiin kuuluu EU:n kansalaisten oikeus liikkua vapaasti sekä oleskella ja työskennellä muiden jäsenvaltioiden alueella. Tätä oikeutta on suojeltava, myös mahdollisilta väärinkäytöksiltä ja vilpiltä.
13. Eurooppa-neuvosto kehottaa EU:n toimielimiä ja jäsenvaltioita huolehtimaan näiden suuntaviivojen asianmukaisista lainsäädännöllisistä ja operatiivisista jatkotoimista. Eurooppa-neuvosto tekee edistymisestä väliarvioinnin vuonna 2017.